

**UCHWAŁA Nr XXXIX/385/2021
RADY GMINY BUKOWSKO
z dnia 30 grudnia 2021 roku**

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bukowsko na rok 2022

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2021 r. poz.1372), art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2020 r. poz.2050 z późn. zm.)

**Rada Gminy Bukowsko
uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bukowsko na rok 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bukowsko.

§ 3.

- 1.Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 r.
- 2.Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez publikację w BIP Urzędu.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Bukowsko
[Podpis]
Krzysztof Łuszczyński

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bukowsko na rok 2022

Wstęp

Wśród problemów społecznych w Polsce te związane z alkoholem są najtrudniejszymi do rozwiązania. Wynika to głównie z ich rozmiarów, złożoności, a także kosztów społecznych i ekonomicznych ponoszonych nie tylko przez osoby indywidualne, ale całe społeczeństwo. Nadużywanie alkoholu to nie tylko szkody zdrowotne, ale także psychologiczne i społeczne. Problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychotropowych mimo podejmowanych działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji nadużywania środków psychotropowych stale utrzymuje tendencję wzrostową.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bukowsko na 2022 rok określa gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania skutków społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi realizowane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- działalność wychowawczą i informacyjną,
- realizacja zadań motywujących do powstrzymywania się od spożycia alkoholu,
- leczenie, rehabilitacja i reintegracja osób uzależnionych od alkoholu,
- zapobieganie negatywnym skutkom nadużywania alkoholu.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są poprzez kształtowanie odpowiedniej polityki społecznej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej a szczególności poprzez działalność edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą tj. zwalczanie niedozwolonego Obrotu, przetwarzania i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Program zawiera również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii oraz wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Przy opracowaniu Programu wykorzystano również przeprowadzoną Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Bukowsko.

I. Podstawy prawne

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021r. poz. 1372 z późn. zm.), a zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119). oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050) Zgodnie z treścią tej ustawy zadania w zakresie przeciwdziałaniu alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, ustawa o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1956) precyzuje zadania samorządów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

II. Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za prawidłową realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest Wójt Gminy Bukowsko.

Współrealizatorami tego zadania są:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bukowsku,
- Centrum Usług Społecznych w Bukowsku,
- Zespół Interdyscyplinarny d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Punkt Konsultacyjno – Informacyjny
- Poradnia uzależnień w Krośnie,
- Placówki oświatowe z terenu gminy,
- Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia,
- Kościoły i związki wyznaniowe,
- Posterunek Policji w Bukowsku,
- Sąd Rejonowy w Sanoku.

III. Źródła Finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

1. Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Bukowsko są wpływy z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Dochody te w całości przeznaczone są na realizację zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Bukowsko na 2022 rok.

2. Rozdysponowanie środków z budżetu na poszczególne zadania określa projekt budżetu profilaktyki na rok 2022.

IV. Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych

Dla potrzeb opracowania „Programu” Gminy Bukowsko w kwietniu 2020 roku zlecono przeprowadzenie Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Wyniki badań ankietowych przedstawiają podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnień od hazardu i przemocą w szkole i rodzinie.

Badania przeprowadzono w trzech grupach środowiskowych:

- dorośli mieszkańcy
- dzieci i młodzież szkolna
- sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

1. Przeprowadzona diagnoza i analiza danych umożliwiła:

- a/ zapoznanie się z problemami mieszkańców Gminy Bukowsko,
- b/ ujawnienie problemów z jakimi spotyka się młodzież szkolna,
- c/ rozpoznanie, czy sprzedawcy napojów alkoholowych z terenu Gminy Bukowsko mają odpowiednią wiedzę dotyczącą przepisów sprzedaży napojów alkoholowych i stosowania ich w praktyce,
- d/ sprawdzenie wśród osób przebadanych, jaka jest według nich dostępność do narkotyków, dopalaczy, nikotyny i alkoholu na terenie gminy,
- e/ ujawnienie zagadnień związanych z przemocą fizyczną i psychiczną w szkole i rodzinie,
- f/ pokazanie zagadnień związanych z cyberprzemocą.

W podsumowaniu przeprowadzonych badań w gminie Bukowsko można wyróżnić zasadnicze problemy, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców. Na podstawie otrzymanych wyników zostaną również podkreślone najważniejsze kwestie, wymagające uwagi ze strony władz samorządowych.

2. Podstawowe problemy środowiskowe mieszkańców gminy :

- Problem nadużywania alkoholu w gminie jest na średnim poziomie ryzyka. Mieszkańcy piją często i w sporych ilościach. Jednakże znaczna część badanych mieszkańców gminy przejawia właściwe postawy wobec spożywania alkoholu, jednocześnie wykazując przeciętny poziom świadomości na temat szkodliwości picia napojów alkoholowych.

Spożycie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną jest zauważalnym problemem. Wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po alkohol. Wśród okoliczności sięgania po napoje alkoholowe dzieci i młodzież szkolną wskazują na picie okazjonalne podczas spotkań ze znajomymi oraz w towarzystwie rodziny, co może wskazywać na społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młode pokolenie.

- Uzależnienie od nikotyny jest zauważalnym problemem gminy. Co trzeci mieszkaniec deklaruje, że pali papierosy regularnie, a co czwarty okazjonalnie. Wiedza na temat szkodliwości palenia e-papierosów jest na przeciętnym poziomie. Część uczniów przyznaje się, że ma kontakt z nikotyną. Palą najczęściej okazjonalnie na imprezach, dyskotekach w szkole, na wagarach, na wyjazdach wakacyjnych. Niepokojącym jest bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych i napojów alkoholowych.

Zalecane jest zwrócenie większej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu i palenia nikotyny i rozpowszechnianie wiedzy o negatywnych skutkach ich używania. Budowanie świadomości zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.

- Kolejnym problemem w gminie jest zjawisko zażywania narkotyków. Znaczna część respondentów zażywa substancje psychotropowe, takie jak narkotyki lub dopalacze. A 13% wie, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne. Problem ten dotyczy osób w wieku ponad szkolnym. Problem zażywania narkotyków i dopalaczy wśród dzieci i młodzieży szkolnej jest znikomy. Zdecydowana większość uczniów w gminie nie przejawia problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy.

- Mieszkańcy gminy nie myślą schematycznie o przemoc i zdają sobie sprawę z najczęstszych przyczyn jej występowania a także konieczności reagowania podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie. Pomimo tego, przemoc wydaje się być znacznym problemem. Wśród młodych mieszkańców gminy są przypadki agresji i przemocy zarówno fizycznej jak i psychicznej, z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku szkolnym i pozaszkolnym. Część uczniów doznała przemocy ze strony rówieśników. Niespełna połowa osób doznająca przemocy nie wie gdzie szukać pomocy w sytuacji doświadczania przemocy.

Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat instytucji oferujących pomoc osobom doświadczającym przemocy należałoby między innymi przeprowadzić kampanię informacyjną. Gdzie szukać pomocy oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy. Metodą dotarcia do dużej liczby osób byłyby plakaty oraz ulotki psychoedukacyjne zawierające informacje o lokalnych instytucjach, które niosą pomoc osobom doświadczającym przemocy. Preferowane byłyby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych.

- Badanie wykazało, że cyberprzemoc stanowi dla lokalnej społeczności zauważalny problem. Są osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego. Wskazuje to konieczność edukacji społeczeństwa w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu.

Problem uzależnienia od komputerów i Internetu jest w opinii mieszkańców poważny. Zwłaszcza niepokój budzi ilość czasu spędzonego na korzystaniu z komputera i Internetu przez uczniów. Większość uczniów wykorzystuje komputer do grania w gry, korzystania z portali społecznościowych oraz różnych aplikacji do rozmów, a tylko niewielka część spędza czas przed komputerem na naukę. Uczniowie klas starszych doświadczyło zjawiska hejtu jak również padali ofiarami z zakresu cyberprzemocy.

W perspektywie wyników konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu oraz rozwijanie świadomości przed niebezpiecznymi sytuacjami i ochrony własnych danych. Istotne jest, aby włączyć w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, w jaki sposób ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.

V. Cele Programu

1. Celem Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania środków psychotropowych, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Bukowsko oraz prowadzenie skoordynowanych działań edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych.
2. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychotropowych i przemocy w Gminie Bukowsko.
3. Ograniczenie rozmiarów istniejących problemów.
4. Zwiększenie skuteczności oddziaływania w zakresie profilaktyki. (problemów alkoholowych i narkomanii)

VI. Zadania Szczegółowe

Zadanie 1

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychotropowych

1. Finansowanie działalności Gminnego Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego.
2. Finansowanie szkoleń dla członków GKRPA, zajmujących się pomaganiem osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków.
3. Prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu i narkotyków (programy profilaktyczne, zakup materiałów edukacyjnych, szkolenia, plakaty, ulotki, prowadzenie warsztatów i treningów edukacyjnych).
4. Profilaktyka dla rodziców (wdrażanie i upowszechnianie programów edukacyjnych do rodziców, zwiększających ich kompetencje wychowawcze w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci).
5. Prowadzenie rozmów indywidualnych z osobami uzależnionymi, motywowanie do podjęcia leczenia, kierowanie do ośrodków leczenia uzależnień.
6. Zapewnienie pomocy psychologicznej na terenie placówek oświatowych w celu zwalczania alkoholizmu i innych uzależnień wśród młodzieży.
7. Udzielanie pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, nikotyny i internetu.
8. Finansowanie konsultacji lekarskich psychologa i psychiatry osób objętych postępowaniem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, (opinie dla potrzeb sądu).
9. Realizacja zadań wynikłe w trakcie roku mające wpływ na zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osób uzależnionych i współuzależnionych.

Zadanie 2

Udzielanie rodzicom, w których występują problemy uzależnień, pomocy terapeutycznej, psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

1. Finansowanie zajęć socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z grup ryzyka i rodzin z problemem alkoholowym.
2. Zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychotropowych poprzez współpracę z instytucjami i placówkami uzależnień.
3. Wspieranie finansowe działalności służby zdrowia, instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii adresowanej do mieszkańców gminy Bukowsko.
4. Działania informacyjno-edukacyjne na temat zjawiska przemocy w rodzinie w szczególności z problemem alkoholowym.
5. Podejmowanie interwencji oraz współpracy ze służbami działającymi na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie (doskonalenie metod realizacji procedury Niebieskiej Karty).
6. Współudział w działaniach promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzenia czasu przez dzieci i młodzież - zorganizowane zajęcia pozalekcyjne.
7. Współpraca z GKRPA w sprawach dotyczących kierowanie wniosków do sądu o orzeczenie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych

1. Wspieranie prowadzenia na terenie szkół i placówek oświatowych rekomendowanych programów profilaktycznych.
2. Finansowanie zajęć pozalekcyjnych.
3. Realizacja i wspieranie kampanii edukacyjnych mających na celu zwiększanie świadomości młodzieży na temat szkód wynikających z picia alkoholu, zażywania środków psychotropowych i dopalaczy przez dzieci i młodzież w ramach programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży prowadzonych na terenie szkół i innych placówek oświatowych (warsztaty, spotkania, pogadanki, szkolenia, projekcje filmów, profilaktyczne spektakle teatralne, konkursy, ulotki, plakaty, materiały profilaktyczne).
4. Promowanie zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego, poprzez organizowanie, finansowanie różnego rodzaju imprez oraz wydarzeń społeczno-kulturalnych adresowanych do mieszkańców gminy Bukowsko.
5. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej dziećmi, młodzieżą i osobami dorosłymi.
6. Finansowanie niektórych działań Placówek Wsparcia Dziennego - (światlice).
7. Realizacja środowiskowych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, (finansowanie kosztów ściśle związanych z profilaktyką, zakup materiałów, nagród, wydawnictw z zakresu problematyki uzależnień).
8. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.
9. Współpraca w działaniach na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa na drogach.

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień

1. Wspieranie pozarządowych, stowarzyszeń, fundacji i osób fizycznych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy.
2. Współdziałanie z osobami, które profesjonalnie zajmują się pomaganiem osobom mającym problemy z uzależnieniem:
 - prowadzenie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
 - programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodzin, w tym grup podwyższonego ryzyka.

Zadanie 5

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

1. Kontrole przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych, szczególnie łamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych dzieciom i młodzieży do lat 18, osobom nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw.

Zadanie 6

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

1. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji oraz na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób i ich rodzin uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Poprzez realizację powyższych zadań chcemy osiągnąć następujące efekty:

- wzrost wiedzy społeczeństwa na temat zagrożeń, pomocy i leczenia uzależnień,
- zmniejszenie liczby pijących alkohol i zmiany postaw wobec picia alkoholu,
- wzrost skuteczności interwencji prawno-administracyjnych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa dotyczącej zagrożeń związanych z kierowaniem pojazdu będąc pod wpływem alkoholu.
- zmniejszenie przypadków naruszenia prawa związanych ze sprzedażą alkoholu, poprzez wzrost świadomości sprzedawców.
- wzrost kompetencji osób pracujących w obszarze leczenia uzależnień i poznanie nowych sposobów reagowania.

VII. Zasady Finansowania Programu

1. Ustala się następujące zasady finansowania pracy członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bukowsku:
 - a) za koordynowanie i udział w pracach komisji wynagrodzenie miesięczne w wysokości 500,00 zł. dla sekretarza komisji w formie dodatku specjalnego.
 - b) za udział w posiedzeniach i innych pracach wynikających z ustalonego regulaminu oraz planów działania komisji:
 - dla przewodniczącego komisji – 300,00 zł. brutto
 - dla pozostałych członków komisji – 250,00 zł. brutto.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt. 1b wypłacane jest na podstawie listy płac zatwierdzonej przez przewodniczącego i sekretarza komisji, zgodnie z listą obecności lub protokołem.
3. Członkom komisji biorącym udział w szkoleniach lub innych pracach poza terenem gminy przysługują diety i zwrot kosztów przejazdu oraz noclegów na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 167).
4. Opłaty sądowe, wynagrodzenia za prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, szkoleń i warsztatów, a także za wykonanie badań przez biegłych sądowych w zakresie wydawania opinii w sprawie uzależnienia od alkoholu, wydatkowane są na podstawie zawieranych umów zgodnie z obowiązującymi stawkami rynkowymi lub stawkami wynikającymi z ustaw lub innych dokumentów urzędowych.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Bukowicko
[Podpis]
Rótr Łuszcz

